

2. Кравченко Т. А. Значення та роль органів самоорганізації населення в системі місцевого самоврядування в Україні: функціональний підхід / Т. А. Кравченко // Теорія та практика державного управління. – 2015. – Вип. 1. – С. 159 – 164.

Новіченко Н.В.

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЛЮДИНИ

Технологічний прогрес, дійшовши цифрового ступеня свого розвитку, поставив перед суспільством завдання цифрової трансформації всього укладу соціального та економічного життя. Зокрема, це стосується і необхідності для кожної людини оволодіння цифровими навичками та здібностями, тобто того, що можна визначити цифровими компетентностями людини. Такі зміни навичок і здібностей людей відбувались і раніше з появою у повсякденному житті новітніх на той час технологій – парових двигунів, електрики, автомобілів, комп'ютерів тощо. З початком переходу до цифрової ери перед сучасною людиною постають нові вимоги щодо знань та навичок, потрібних у новому цифровому середовищі.

Перший підхід до визначення ключових компетентностей людини для навчання протягом життя у ХХІ столітті був зроблений в ЄС у 2006 році.

Процес активної цифрової трансформації, який активізувався після кризи 2008 року, спонукав переглянути ставлення до компетентностей людини і у 2018 році ЄС схвалив Рамкову програму оновлених ключових компетентностей для навчання протягом життя [1].

Зокрема, було визначено, що у новому цифровому світі кожна людина потребує широкого спектра навичок і компетенцій, які вона має постійно розвивати протягом усього життя. Основні компетентності, які визначені в Рамковій програмі, спрямовані на створення засад для гармонійного розвитку людини і суспільства у світі, що швидко змінюється.

Ключовими компетентностями є ті, які необхідні всім людям для підвищення особистого потенціалу і розвитку, розширення можливостей працевлаштування, соціальної інтеграції та активного громадянства. Такі компетентності розвиваються в процесі навчання протягом усього життя, шляхом формального, неформального та інформального навчання.

До таких компетентностей було віднесено цифрові компетентності. У поясненні робочої групи, яка готувала програму 2018 року, було наведено обґрунтування необхідності внесення змін у попереднє визначення цифрової компетентності. Зокрема було відзначено, що розуміння та актуальність цифрових компетентностей зазнали суттєвого зростання з 2006 року.

Термінологія, яка використовувалась у визначенні компетентності, також потребувала оновлення. Замість «ІСТ» (технології інформаційного суспільства) та «ІСТ» (інформаційно-комунікаційні технології), які використовувались у визначенні 2006 року, «цифрові технології» вважаються зараз найбільш відповідним терміном для називання повного набору пристроїв, програмного забезпечення чи інфраструктури. З поширенням, різноманітністю та інтегрованістю використання

мобільних пристроїв та програм, видалені посилання на «комп'ютери» та «Інтернет», які класифікуються під широким поняттям «цифрові технології».

В Україні також у 2018 році з'явився перший стратегічний нормативно-правовий документ, який визначає напрямки цифрового розвитку країни – Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки (далі – Концепція).

Концепція, серед інших завдань цифровізації, передбачає здійснення заходів щодо впровадження відповідних стимулів для цифровізації економіки, суспільної та соціальної сфер, усвідомлення наявних викликів та інструментів розвитку цифрових інфраструктур, набуття громадянами цифрових навичок. Мета впровадження стимулів та мотивацій цифрового розвитку вбачається в тому, щоб заохотити бізнес та громадян споживати та використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, тобто зробити так, щоб цифрові технології в Україні були доступні, цифрові інфраструктури викликали бажання та мотивацію до них підключатися та ними користуватися, а бажання модернізувати, оптимізувати, масштабувати, прискорити та розвинути власний бізнес та життєдіяльність змогли реалізуватися та стати основою цифрової економіки.

Разом з тим аналіз підходів до цифрових компетентностей людини в ЄС та в Україні показує їх певну відмінність. Позиція ЄС спрямована на те, щоб уніфікувати підходи до цифрових компетентностей і взагалі до в проблем цифрової трансформації. Відповідно передбачається, що розробка національних програм робиться з їх урахуванням. Ці підходи мали б бути відображені і в національній програмі цифрового розвитку України. Але можна побачити, що спільного дуже мало [2].

У Концепції не відображено ключовий момент необхідності освіти та навчання цифровим компетентностям, тим більше протягом всього життя. Більшою мірою цифрові навички та здібності жителів України розглядаються як додаток до цифрового розвитку економіки у якості споживачів цифрових послуг та сервісів. Між тим європейський підхід спрямований на створення умов для того, щоб громадяни користувались цифровими технологіями для особистого росту, працевлаштування, навчання та участі у житті суспільства.

Значне місце у європейському підході відводиться питання кіберзахисту суспільств і персональному захисту кожної особи [3]. У Концепції про це майже не йдеться.

Отримання інформації у цифровому середовищі теж має значні відмінності від ситуації десятирічної давності. В ЄС наголошується на необхідності для людини мати спеціальні компетентності та навички використовувати, доступатись, фільтрувати, оцінювати, створювати, програмувати та поширювати цифровий контент. Особи повинні вміти керувати та захищати інформацію, вміст, дані та цифрові ідентичності, а також визнавати та ефективно працювати з програмами, пристроями, штучним інтелектом та роботами [4].

Звісно, перенесення європейських стандартів на національний ґрунт, буде опосередковане місцевими особливостями, але активне впровадження цифрової освіти у закладах вищої освіти в Україні безсумнівно буде вагомим ресурсом сприяння цифровій трансформації України і розвитку цифрових компетентностей її громадян [4].

Список використаних джерел

1. Anex to the Proposal for a Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning. 2018. URL: <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/annex-recommendation-key-competences-lifelong-learning.pdf>.
2. Digital Agenda for Europe // Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – Brussels, 19.5.2010, COM(2010)245 final. URL: [http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0245_R\(01\)&from=EN](http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0245_R(01)&from=EN).
3. Europe 2020. A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth. URL: <https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20%20EN%20version.pdf>
4. Kvitka S., Starushenko G., Koval V., Deforz H., Prokopenko O. Marketing of Ukrainian higher educational institutions representation based on modeling of Webometrics Ranking. Marketing and Management of Innovations. 2019. No. 3 P. 60–72. DOI: <http://doi.org/10.21272/mmi.2019.3-05>

Пархоменко-Куцевіл О.І.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ У СФЕРІ СЕК'ЮРИТИЗАЦІЇ ІСЛАМУ

Аналіз літератури з проблематики дає підстави зазначити, що історичний досвід демонструє, що релігія несе потужний ідейний потенціал, здатний стимулювати соціальні, економічні, політичні, етнонаціональні, соціокультурні та інші суперечності і конфлікти.

На думку В. Хажирокова, необхідно чітко розмежовувати помірні форми ісламу як будь-якої традиційної релігії і її радикальних проявів. Радикальний іслам не просто виходить за правові рамки законодавства, а протиставляється багатьом правовим цінностям, правопорядку і елементам правової культури. У той час як помірні релігійні погляди ісламу нарівні з православними традиціями не вступають в будь-які протиріччя з базовими правовими цінностями, проєктуються законодавством, а й відтворюють їх в духовній і культурній традиції національній та релігійних меншин [1].

Крім того, слід визнати, що при всіх тенденції і декларованих цінностях правового універсалізму існує об'єктивна потреба в регіоналізації правопорядку в етнічно- і релігійно- складних за своєю структурою регіонів.

Сучасні символи радикального політичного ісламу - транснаціональні терористичні угруповання (ІГ, «Аль-Каїда», «Боко харам» та ін.) засновують свою ідеологію нема на традиційному ісламі. Вони, впливаючи на міжнародний політичний порядок, пропонують альтернативу політичній системі світу [3]. Логічно, що деструктивна діяльність цих угруповань є загрозою і знаходить відображення в сучасному дослідницькому і політичному дискурсі.

На думку Хасана Дж. Насира, традиційний іслам, який був поширений до ХІХ в. в ісламських суспільствах, регулював, перш за все, повсякденне життя, а не політичне.